

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 646/2017-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. mája 2018 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 18/2017 a jeho uznesením z 15. augusta 2017 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním doručeným 18. septembra 2017, ktorými namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tp 22/2016 a jeho uznesením z 29. júla 2016 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tpo 18/2017 (ďalej len „napadnutý postup krajského súdu“) a jeho uznesením z 15. augusta 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 646/2017 z 25. októbra 2017 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu a napadnutým uznesením krajského súdu na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosť odmietol.

Z vyjadrenia krajského súdu z 22. novembra 2017 (ďalej len „vyjadrenie krajského súdu“), ktoré bolo ústavnému súdu doručené 27. novembra 2017, vyplýva, že podľa názoru krajského súdu k namietanému porušeniu označených práv nedošlo. Krajský súd poukázal na to, že aj keď do obsahu práva na preskúmanie zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru patrí právo na rozhodnutie, v ktorom súd uvedie dostatočné a relevantné dôvody (napríklad I. ÚS 67/2016, IV. ÚS 541/2013), súd nemusí odpovedať na každý argument v podaní obvineného, ktorým sa domáha preskúmania rozhodnutia o väzbe, musí sa ale

vysporiadať s konkrétnymi skutočnosťami v ňom uvedenými, ktoré sú spôsobilé spochybniť existenciu nevyhnutných podmienok zákonného pozbavenia osobnej slobody (napr. IV. ÚS 541/2013, III. ÚS 258/2016, I. ÚS 241/2007, I. ÚS 487/2015, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Boicenco proti Moldavsku z 11. 7. 2006, Ignatenco proti Moldavsku, z 8. 2. 2011, Michalko proti Slovensku z 21. 12. 2010). Podľa § 72 ods. 2 tretej vety zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) o väzbe koná a rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. Súd alebo sudca pre prípravné konanie nie je viazaný dôvodmi väzby, ktoré navrhol prokurátor, a už vôbec nie dôvodmi väzby, ktoré v konaní sťažovateľa pri zadržaní videl policajt. To, že policajt pri zadržaní videl v správaní sťažovateľa dôvody vyplývajúce z § 71 ods. 1 Trestného poriadku, a nie dôvody podľa § 71 ods. 3 Trestného poriadku, aké v správaní sťažovateľa videl súd, nemôže mať za následok nezákonnosť zadržania sťažovateľa ani nezákonnosť väzby sťažovateľa, o ktorej rozhodol sudca pre prípravné konanie. Z vyjadrenia krajského súdu ďalej vyplýva: *„Opakované marenie zrealizovania znaleckého dokazovania obvineným nepochybne bráni náležitému zisteniu trestných činov a potrestaniu ich páchatel'ov, preto podaniu návrhu na vzatie sťažovateľa do väzby prokurátorkou, ktorá uznesením sp. zn. Pv 520/16/7712 zo dňa 17. júla 2017 rozhodla, že nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania, nebránilo podanie sťažnosti proti tomuto uzneseniu.“* Krajský súd dodáva, že o vzatí či nevzatí obvineného do väzby rozhoduje súd či sudca pre prípravné konanie, preto ani prípadná zaujatosť prokurátorky Okresnej prokuratúry Svidník (ďalej len „prokurátorka“) nemá z pohľadu rozhodovania o väzbe zásadný význam. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu je zrejmé, že do prebiehajúceho konania bola rozhodnutím súdu pre potreby vyšetrenia duševného stavu sťažovateľa v trestnom konaní pribratá znalkyňa. Tým, že sťažovateľ nepreberal predvolania znalkyne a nedostavil sa na ňou realizované znalecké dokazovanie, hoci mal na to udelený súhlas probačného a mediačného úradníka, predstavuje nepreberanie zásielok a nerešpektovanie príkazov orgánov činných v trestnom konaní. Probačný a mediačný úradník vykonáva súdnu kontrolu dodržiavania obmedzení uložených súdom, pokiaľ však probačný a mediačný úradník udelí z obmedzenia jednorazovú výnimku, ako to bolo v prípade sťažovateľa na jeho návštevu

znalkyne, je logické, že nebude potom signalizovať súdu porušenie obmedzení, na ktoré sám udelil výnimku.

K vyjadreniu krajského súdu sa sťažovateľ vyjadril podaním zo 4. decembra 2017, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 5. decembra 2017 a v ktorom sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 187/09 z 25. januára 2009, v zmysle ktorého „Záver, ktorý vyplýva z ústavného vymedzenia práva na osobnú slobodu, je, že súd rozhodujúci o väzbe musí existenciu konkrétneho zákonného väzobného dôvodu skúmať a preukázať, ak má rozhodnúť o takom zásadnom zásahu do práv obvineného, ako je väzba. Súčasťou ústavného práva obvineného na osobnú slobodu je aj právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia o väzbe, ktoré zrozumiteľným, zákonným a najmä preukázaným, a teda ústavne konformným spôsobom potvrdí skutočnú existenciu niektorého zo zákonných dôvodov väzby.“ Sťažovateľ poukázal na to, že krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu nereagoval na podstatné a právne relevantné námietky sťažovateľa, ktoré spočívali v tom, že zadržanie bolo vykonané nezákonným spôsobom z nezákonných dôvodov a že prokurátorka nemohla podať návrh na vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodu, že do dňa podania uvedeného návrhu nebolo rozhodnuté o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu tejto prokurátorky, ktorým sa nevylúčila z vykonania úkonov v predmetnom trestnom konaní. Sťažovateľ vo svojom vyjadrení podrobne opisuje ďalšie sťažnostné námietky, na ktoré krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu nereagoval.

Ústavnému súdu bolo 2. mája 2018 doručené ďalšie vyjadrenie sťažovateľa z 2. mája 2018, v ktorom okrem iného poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 187/09 z 25. januára 2009, v zmysle ktorého „... ani prípadné *ex post* odôvodňovanie existencie väzobných dôvodov u sťažovateľa v písomnom vyjadrení krajského súdu by nijak nezmenilo záver o ich absencii v napadnutom uznesení, ktorý je takýmto spôsobom neodstrániteľný.“ V predmetnom vyjadrení sťažovateľ ústavnému súdu oznámil, že uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 162/2017 zo 17. januára 2018 bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu, pričom väzba bola nahradená prijatím

písomného sľubu a dohľadom probačného a mediačného úradníka a zároveň boli uložené primerané obmedzenia.

Sťažovateľ, ako aj odporca v predmetnej veci súhlasili s upustením od ústneho pojednávania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Je teda garantom ústavnosti a súdnym orgánom, ktorý je povinný chrániť dodržiavanie a rešpektovanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci vrátane všeobecných súdov. Generálna interpretačná a realizačná klauzula ustanovuje, že výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Výklad každej právnej normy (právneho predpisu) musí byť konformný s ústavou ako základným zákonom štátu s najvyššou právnou silou. V prípade, že vec pripúšťa rôzny výklad, orgán aplikujúci právo je v konkrétnej veci povinný uprednostniť ústavne konformný výklad, čo bez zvyšku platí aj pre oblasť väzobných vecí.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem prípadu zákonného zatknutia alebo pozbavenia slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné pre účely zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej moci a má právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote alebo byť prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa takáto osoba dostaví na pojednávanie.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že sa stotožňuje s názorom krajského súdu, podľa ktorého súd v odôvodnení rozhodnutia nemusí odpovedať na každý argument v podaní obvineného, ktorým sa domáha preskúmania rozhodnutia o väzbe, sudca sa však musí vysporiadať s konkrétnymi skutočnosťami v ňom uvedenými, ktoré sú spôsobilé spochybniť existenciu nevyhnutných podmienok na zákonné pozbavenie osobnej slobody. Pritom argumenty súdu za a proti väzbe nemôžu byť všeobecné a abstraktné, ale musia sa opierať o konkrétne skutočnosti týkajúce sa danej osoby a veci (napr. II. ÚS 522/2014-14).

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že znalkyňa opakovane predvolávala sťažovateľa na vyšetrenie duševného stavu, avšak bezúspešne. Sťažovateľovi bolo prostredníctvom hliadky Obvodného oddelenia Policajného zboru Stropkov napokon doručené predvolanie na 19. júl 2017, pričom sťažovateľ svoju neúčast'

na vyšetrení zdôvodnil práceneschopnosťou a zároveň uviedol, že nemá povolené vychádzky, a tak by porušil liečebný plán. Ošetrojúci lekár sťažovateľa na dopyt znalkyne uviedol, že zdravotný stav sťažovateľa mu umožňuje bezproblémové vychádzky a nemusí o ne vôbec žiadať. Krajský súd ďalej uviedol: „Následne v správe zaslanej znalkyni dňa 18.7.2017 prostredníctvom elektronickej pošty obvinený okrem iného uviedol, že on sám si bude určovať miesto, kde sa úkon týkajúci sa jeho osoby uskutoční, pričom si určil, že týmto miestom bude OO PZ Brezno. Takisto aj v tomto prípade nebolo úspešné predvedenie obvineného na základe žiadosti vyšetrovateľa PZ zo dňa 19.7.2017. Zo správy policajtov OO PZ Stropkov zo dňa 19.7.2017 vyplýva, že hliadka PZ po príchode do miesta pobytu obvineného oboznámila s tým, že bude predvedený, na čo obvinený mal telefonovať svojmu právnenému zástupcovi a následne začal hliadke PZ vytykať, že nekoná zákonne a že nebol v predvolaní oboznámený so skutočnosťou, že ak sa na tento úkon nedostaví, môže byť predvedený v zmysle § 120 Tr. poriadku. Zo správy policajtov ďalej vyplýva, že obvinený nebol v daný deň predvedený z dôvodu, že oplotenie rodinného domu tvorí plot vo výške cca 180 cm, vstupná brána do dvora bola po celý čas uzamknutá a údajne sa vo dvore mal nachádzať aj strážny pes a taktiež obvinený s hliadkou polície vôbec nespolupracoval a vytváral prekážky, ktoré bránili jeho predvedeniu. Krajský súd na základe vyššie uvedených skutočností potom dospel k záveru, že nedostavenie sa obvineného na vyšetrenie pred znalkyňou je z jeho strany urobené úmyselne, Nemožno dať za pravdu obhajobe, že v konaní policajtov bol porušený trestný poriadok. Evidentne je zrejmé, že obvinený mal súhlas probačného a mediačného úradníka na to, aby opustil bydlisko za účelom vyšetrenia znalkyňou. Ani tá skutočnosť, že na obvodnom oddelení pracuje jeho manželka, ku ktorej má zákaz sa priblížiť na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov nevyklučuje tú skutočnosť, aby vyšetrenie bolo urobené v inej kancelárii, ako v kancelárii, v ktorej pracuje bývalá manželka obvineného, Je teda zrejmé, obvinený nepreberal zásielky a nerešpektoval príkazy orgánov činných v trestnom konaní a súdu alebo inak vedome maril vykonanie nariadených úkonov. Vzhľadom na tieto skutočností preto je správne a zákonné rozhodnutie Okresného súdu Svidník, sudcu pre prípravné konanie, keď obvineného v zmysle § 71 ods. 3 písm. a) Tr. vzal poriadku do väzby.“

S poukazom na už uvedené je ústavný súd toho názoru, že krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu existenciu väzobných dôvodov v zmysle § 71 ods. 3 písm. a) Trestného poriadku dostatočne odôvodnil a s argumentmi odôvodňujúcimi väzbu sťažovateľa sa vysporiadal ústavne konformným spôsobom.

Ústavný súd sa taktiež stotožňuje s názorom krajského súdu, podľa ktorého v zmysle § 72 ods. 2 Trestného poriadku o väzbe koná a rozhoduje výlučne súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie, ktorý nie je pri vymedzení dôvodov väzby návrhom prokurátora viazaný. Z uvedeného vyplýva, že súd pri rozhodovaní o väzbe a pri vymedzení dôvodov väzby nemôže byť viazaný ani názorom policajta. Prokurátorka, ktorá podala návrh na vzatie sťažovateľa do väzby, nebola právoplatne vylúčená z vykonania úkonov v trestnom konaní. Ústavný súd poukazuje aj na vyjadrenie predsedu senátu krajského súdu JUDr. Jaroslava Bugeľa z 20. novembra 2017, ktorý uviedol, že z § 32 ods. 4 Trestného poriadku je zrejmé, že aj za situácie, keď bola námietka zaujatosti vznesená, táto námietka bráni len meritórnemu rozhodnutiu. Návrh na vzatie do väzby sa však za meritórne rozhodnutie nepovažuje a s poukazom na už uvedené je zrejmé, že v konečnom dôsledku o vzatí, resp. nevzatí obvineného do väzby rozhoduje výlučne súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie.

K námietke sťažovateľa vo vzťahu k „*ex post*“ odôvodneniu rozhodnutia o väzbe sťažovateľa obsiahnutého vo vyjadrení krajského súdu, ústavný súd uvádza, že v predmetnom vyjadrení krajského súdu sa nenachádza „*ex post*“ odôvodnenie existencie väzobných dôvodov, ale podrobné vyjadrenie krajského súdu k námietkam sťažovateľa, ktoré krajský súd nepovažoval za zásadné a spôsobilé spochybníť existenciu nevyhnutných podmienok zákonného pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa. Ako už ústavný súd uviedol, krajský súd vo svojom napadnutom uznesení dostatočne vyčerpávajúco odôvodnil dôvodnosť väzby sťažovateľa.

Vo vzťahu k existencii nevyhnutných podmienok na zákonné pozbavenie osobnej slobody sťažovateľa a s tým spojenou zásadnou žiadosťou sťažovateľa, ktorá sa v petite sťažnosti odzrkadlila v podobe návrhu, aby ústavný súd po zrušení napadnutého uznesenia

krajského súdu rozhodol o prepustení sťažovateľa na slobodu, ústavný súd konštatuje, že za daných okolností nevidí ústavnoprávny dôvod na zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu z naznačených dôvodov, keďže sťažovateľ bol ako je už uvedené, uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 162/2017 zo 17. januára 2018 prepustený z väzby na slobodu, pričom väzba bola sťažovateľovi nahradená prijatím písomného sľubu a dohľadom probačného a mediačného úradníka a zároveň boli uložené primerané obmedzenia. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver (okrem iného) o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 62/08).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2018